

STENOGRAFSKE BELEŠKE SENATA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 1

BEOGRAD 1932 GOD.

BROJ 10

VI REDOVNI SASTANAK SENATA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ODRŽAN 22 FEBRUARA 1932 GODINE U BEOGRADU

P r e t s e d a v a o :

Pretsednik

DR. ANTE PAVELIĆ

Sekretar:

MILAN POPOVIĆ

Početak u 10 časova

SADRŽAJ

I Citanje i usvajanje zapisnika;

II Saopštenje rešenja Narodne skupštine o predlozima Zakona o srednjim trgovačkim školama i o pomorsko-trgovačkim akademijama;

III Ostavka senatora g. M. Simonovića na članstvo u Upravnom odboru Državne hipotekarne banke;

IV Odobrenje odsustva senatoru Asimu Alibegoviću;

V Izveštaj o konstituisanju Odbora za proučavanje predloga Zakona o Privrednom veću;

VI Molbe i žalbe;

VII Sednica odložena za sutradan, zbog prisustvovanja Senata komemorativnoj sednici u čast Džordža Vašingtona.

Pretsednik **Dr. Ante Pavelić:** Gospodo senatori, otvaram VI redovni sastanak Senata. Sekretarske poslove vodiće sekretar g. Milan Popović. Molim g. Popovića da pročita zapisnik prošle redovne sednice.

Sekretar **Milan Popović:** Čita zapisnik V redovnog sastanka.

Pretsednik **Dr. Ante Pavelić:** Ima li ko od gospode kakav prigovor protiv ovako sastavljenog zapisnika? (Niko se ne javlja za reč). — Prigovora nema, zapisnik se overovljuje. — Molim g. Sekretara da pročita saopštenje g. Predsednika Skupštine.

Sekretar **Milan Popović** čita:

Narodna Skupština

Kraljevine Jugoslavije

Br. 3559

18 februara 1932 god.
u Beogradu.

Gospodine predsedniče,

Čast mi je izvestili Vas, da je Narodna skupština na svom IX redovnom sastanku održanom 17 februara 1932 godine, konačno usvojila predlog zakona o srednjim trgovačkim školama podnet joj od strane Gospodina Ministra trgovine i industrije na osnovi ovlašćenja datog mu Ukazom Nj. V. Kralja I br. 2316/o od 29 januara 1932 godine.

Izveštavajući Vas o prednjem meni je čast Gospodine Predsedniče, u smislu čl. 64 Ustava i §

66 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini dostaviti Vam definitivni tekst ovoga zakonskog predloga onako, kako je usvojen u Narodnoj skupštini, kao i original Ukaza o ovlaštenju za podnošenje Narodnom predstavništvu ovoga zakonskog predloga i jedan primerak izveštaja odbora za proučavanje ovog zakonskog predloga.

Ovaj zakonski predlog pretresen je u Narodnoj skupštini po redovnom postupku. Izvolite primiti, Gospodine Predsedniče, i ovom prilikom uverenje o mom odličnom poštovanju.

Predsednik Narodne skupštine,

D-r K. Kumanudi sr. r.

Gospodinu

D-r ANTI PAVELIĆU

predsedniku Senata

Beograd

Narodna Skupština

Kraljevine Jugoslavije

sazvana ukazom od 23 septembra 1931 godine u vanredan saziv za 7 decembar 1931 godine na svom IX redovnom sastanku, održanom 17 februara 1932 godine u Beogradu. rešila je:

Predlog Zakona o Srednjim trgovačkim školama

koji glasi:

I DEO

Opšte odredbe

§ 1.

Zadatak je srednjih trgovačkih škola, da uz opšte obrazovanje u duhu jugoslovenskog narodnog i državnog jedinstva prože učenicima stručnu, teorisku i praktičnu spremu za trgovačka zvanja.

§ 2.

Srednje trgovačke škole stoje pod vrhovnim nadzorom Ministra trgovine i industrije, a pod neposrednim nadzorom bana.

§ 3.

Srednje trgovačke škole jesu:

- 1) Trgovačke akademije i
- 2) Dvorazredne trgovačke škole.

Trgovačke akademije su potpune, a dvorazredne trgovačke škole nepotpune srednje trgovačke škole.

§ 4.

Trgovačke akademije sa završnim ispitom imaju rang potpune srednje škole (gimnazije, realke, realne gimnazije) sa višim tečajnim ispitom.

Učenici, koji su svršili trgovačku akademiju i položili završni ispit mogu produžiti školovanje na visokim ekonomsko-komercijalnim ili drugim visokim školama.

§ 5.

Dvorazredne trgovačke škole imaju rang šest razreda srednje škole (gimnazije, realke, realne gimnazije).

Učenici koji su tu školu svršili i položili završni ispit mogu preći u treći razred trgovačkih akademija pošto polože dopunski ispit.

Pravila o dopunskom ispitu pripisuje Ministar trgovine i industrije po sašlušanju Saveta za profesionalnu nastavu.

§ 6.

Srednje trgovačke škole mogu biti: državne, samoupravne i izdržavane od privrednih korporacija.

§ 7.

Srednje trgovačke škole mogu biti: muške, ženske i mešovite.

§ 8.

Osnivanje i ukidanje državnih srednjih trgovačkih škola vrši se Kraljevim Ukazom na predlog Ministra trgovine i industrije.

U ukinutoj srednjoj trgovačkoj školi razredi se postepeno ukidaju.

Prema ukazanoj potrebi, a po saslušanju Saveta za profesionalnu nastavu, može se trgovačka akademija pretvoriti u dvorazrednu trgovačku školu, a dvorazredna trgovačka škola u trgovačku akademiju.

Ostale srednje trgovačke škole otvaraju se, pretvaraju i ukidaju rešenjem Ministra trgovine i industrije.

§ 9.

Trgovačka akademija može imati najviše 12 a trgovačka škola najviše 8 odeljenja sa maksimalnim brojem učenika po odredbama ovog zakona.

§ 10.

Za svaku srednju trgovačku školu mora postojati naročita školska zgrada, koja pored potrebnog broja učionica, mora imati dovoljan broj prostorija za kontoarske vežbe, hemijsku laboratoriju, slušaonicu za tehnologiju poznavanja robe, biblioteku, školske zbirke, kao i potreban broj soba za kancelarije i stan za poslužitelja.

§ 11.

Zgrade za srednje trgovačke škole moraju odgovarati svim higijenskim zahtevima i školskim potrebama; one moraju imati prostorije za kupatila kao i za školsku polikliniku, ako u mestu ne postoji opšta školska poliklinika.

Podizanju zgrada za srednje trgovačke škole može se pristupiti samo po odobrenju Ministra trgovine i industrije ili banske uprave, u sporazumu s Ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja i definitivnom odobrenju planova od strane nadležnih tehničkih organa.

Odredbe ovoga zakona o školskim zgradama, unutrašnjem urudjenju škola, o učilima, laboratorijama, knjižnicama i dačkim ustanovama važe i za škole koje izdržavaju samoupravna tela ili privredne korporacije.

§ 12.

Zemljište za zgradu državne srednje trgovačke škole dužna je dati opština.

Ako opština nema potrebnog zemljišta može ga otkupiti po zakonu o esproprijaciji imanja.

Troškove oko podizanja, prepravljanja, održavanja takvih zgrada, kao i troškove za ogrev, osvetljenje i vodu, snosi banovina; te troškove, izuzimajući one za odražavanje zgrada, na području Uprave grada Beograda snosi država. Troškove oko održavanja zgrada na području Uprave grada Beograda snosi opština, na čijem se području dotična škola nalazi.

Redovne opravke moraju se izvršiti za vreme velikog školskog odmora.

Bliže odredbe o zgradama za srednje trgovačke škole propisuje Ministar trgovine i industrije.

Po odredbama o podizanju zgrada može se postupiti kad se dobije potreban kredit i odobrenje nadležnih organa.

§ 13.

Samoupravnim telima i privrednim korporacijama može Ministar odobriti da otvaraju i o svom trošku održavaju srednje trgovačke škole.

Škole samoupravnih tela imaju pravo javnosti, a školama privrednih korporacija može Ministar trgovine i industrije dati pravo javnosti.

Ovakve škole nose naziv samoupravnih tela ili privrednih korporacija koje ih izdržavaju.

§ 14.

Ministar trgovine i industrije može dopustiti otvaranje internata pri pojedinim srednjim trgovačkim školama.

Izdržavanje i vodenje internata ne može biti na teret državnog budžeta.

Internat mora imati svoj statut odobren od Ministarstva trgovine i industrije.

II DEO

Nastava

§ 15.

Nastava u trgovačkim akademijama traje 4 godine, a u dvorazrednim trgovačkim školama 2 godine.

§ 16.

Ministar trgovine i industrije, po saslušanju Saveta za profesionalnu nastavu, propisuje opšti plan, nastavni program i methodska uputstva za pojedine predmete, vodeći brigu o tome da se nastava u pojedinim školama prilagodi privrednim prilikama kraja u kojem se škola nalazi.

Školama koje izdržavaju samoupravna tela ili privredne korporacije može Ministar trgovine i industrije, po saslušanju Saveta za profesionalnu nastavu dopustiti delimično odvajanje od plana i programa državnih srednjih trgovačkih škola, ali samo uz uslov da se stepen obrazovanja tim ne umanjuje.

§ 17.

U srednjim trgovačkim školama mogu se upotrebljavati samo oni udžbenici, koje odobri Ministar trgovine i industrije, po saslušanju Saveta za profesionalnu nastavu.

§ 18.

Ekskurzije u mestu radi razgledanja kulturnih ustanova i privrednih i industrijskih preduzeća, u vreme kada škola ne radi ili u školsko vreme, a po odobrenju direktora, obavezne su za sve učenike.

Putovanja u zemlji i u inostranstvo u toku školske godine izvode se prema imovnom stanju učenika i stanju fonda za pomaganje i unapređivanje učenika srednjih trgovačkih škola.

Putovanja u zemlji izvode se po odobrenju Ministarstva trgovine i industrije, a u inostranstvo po odobrenju Ministra trgovine i industrije.

Naknadu putnih troškova nastavnicima koji prate ekskurziju van mesta u kome je škola određuje Ministar trgovine i industrije pravilnikom.

III DEO

Učenici

Školska godina

§ 19.

U srednjim trgovačkim školama školska godina počinje 1 septembra upisom učenika i traje zaključno do 31 avgusta naredne godine.

Upis se vrši 1, 2 i 3 septembra. Nastava počinje 5 septembra, a svršava se: za učenike četvrtog razreda trgovačke akademije 31 maja, a za sve ostale učenike trgovačkih akademija i trgovačkih škola između 10—15 juna.

Godišnji uspehi se saopštava svečano na Vidovdan 28 juna, kada se učenicima i izdaju godišnja svedočanstva.

Veliki školski odmor traje od 29 juna do 23 avgusta zaključno.

Od 24 avgusta do 1 septembra zaključno odražavaju se ispiti razredni, dopunski i popravni.

Blíže odredbe o praznicima i naročnim svečkovinama propisuje Ministar trgovine i industrije.

U toku školske godine, može direktor srednje trgovačke škole, po svom nahodjenju, dati tri puta dnevni školski odmor.

§ 20.

U srednjim trgovačkim školama, školska godina deli se u dva polugodišta: prvo polugodište od početka školske godine do 22 decembra, i drugo polugodište, od 23 decembra do završetka predavanja.

§ 21.

Po svršetku drugog polugodišta uprava srednje trgovačke škole dužna je da objavi štampani godišnji školski izveštaj, po uputstvima koja propisuje Ministar trgovine i industrije.

Upis

§ 22.

U prvi razred trgovačkih srednjih škola primaju se učenici koji su svršili četiri razreda srednje škole (gimnazije, realke ili realne gimnazije) sa nižim tečajnim ispitom ili četiri razreda građanske škole sa završenim ispitom, i nemaju više od 17 godina.

Učenici koji su svršili četiri razreda srednje ili njoj slične škole u inostranstvu, mogu se upisati, ako polože dopunski ispit iz predmeta koje nisu učili, ili su ih učili u manjem obimu, po predlogu direktora, a po odobrenju Ministarstva trgovine i industrije ili banske uprave.

Učenici koji su izgubili pravo na redovno školovanje u srednjoj školi ne mogu se upisati u srednju trgovačku školu kao redovni učenici.

§ 23.

Učenici koji u vreme upisa imaju više od 17, a manje od 19 godina, mogu se upisati na području grada Beograda samo po odobrenju Ministarstva trgovine i industrije, a u banovinama samo po odobrenju banske uprave.

§ 24.

Pri upisu učenika u srednje trgovačke škole prvenstveno se primaju učenici iz oblasti te škole. Ako, po svršenom upisu, bude u školi praznih mesta, mogu se upisati i učenici van oblasti te škole. Oblast pojedinih škola određuje Ministar trgovine i industrije.

§ 25.

Naknadni upis u srednjim trgovačkim školama odobravaju sami direktori do 20 septembra, a Ministarstvo trgovine i industrije ili banska uprava u svojoj nadležnosti najdalje do 10 oktobra.

Posle 10 oktobra ne može se ni jedan učenik više upisati.

§ 26.

U starije razrede srednjih trgovačkih škola upisuju se: učenici koji su s uspehom svršili u toj školi prethodni razred; učenici koji su prethodni razred svršili u drugoj srednjoj trgovačkoj školi mogu se upisati, ako su dobili uredno odobrenje od direktora škole.

Učenici koji su pohađali srednju trgovačku školu u inostranstvu mogu, po odobrenju Ministarstva trgovine i industrije ili banske uprave, biti primljeni u stariji razred, ako polože dopunski ispit iz predmeta koje nisu učili, ili su ih učili u manjem obimu.

§ 27

Promena zavoda ne dopušta se u toku školske godine.

Učenici doseljenih roditelja u toku školske godine mogu preći iz jedne srednje trgovačke škole u drugu samo u roku od osam dana po odlasku iz škole u kojoj su do tada učili.

Učenici, udaljeni iz jedne škole po kazni (§ 40) mogu se upisati u drugu školu najdalje za osam dana po saopštenju pravomoćne kazne.

Učenici koji prelaze iz jedne škole u drugu moraju imati uredno odobrenje od direktora škole iz koje dolaze.

§ 28.

Učenici koji su pohađali trgovačko-pomorsku akademiju mogu preći u dvorazrednu trgovačku školu ili trgovačku akademiju, ako polože dopunski ispit.

Pravila o polaganju dopunskog ispita propisuje Ministar trgovine i industrije.

U izuzetnim slučajevima mogu direktori odobriti promenu zavoda, uz prethodan pristanak direktora škole u koju učenik odlazi.

Broj učenika

§ 29.

U srednjim trgovačkim školama može biti: u pojedinim odeljenjima najviše 40 učenika.

U ovaj broj ne ulaze učenici koji ponavljaju razred, učenici doseljenih roditelja i oni koji u toku godine menjaju školu (§ 27 stav 3 i 4).

Kad se pređe maksimalan broj u državnim školama mogu se otvoriti paralelna odeljenja samo po dozvoli Ministra trgovine i industrije.

Prvi razred može se otvoriti, ako se upiše najmanje 25 učenika, u drugi i treći 20, a u četvrti razred 15 učenika.

Ocenjivanje učenika

§ 30.

1) U svakom polugodištu svi učenici, koji se ocenjuju, moraju iz nastavnog gradiva svakog predmeta biti dovoljno i svestrano ispitani.

2) Uspeh iz pojedinih predmeta ocenjuje se ovim ocenama: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

Ocene: odličan, vrlo dobar, dobar i dovoljan su prelazne ocene, a ocena nedovoljan (1) je ocena, koja povlači popravni ispit, odnosno ponavljanje razreda.

3) Opšti godišnji uspeh učenika, koji imaju da polažu popravni ispit, utvrđuje se posle položenog popravnog ispita.

4) Vladanje se ocenjuje ocenama: primerno (5), vrlo dobro (4), dobro (3) i loše (2).

5) Ocene uspeha na kraju polugodišta i ocene godišnjeg uspeha iz pojedinih predmeta zajednički utvrđuju predmetni nastavnik, koji predlaže ocenu uspeha, direktor i razredni starešina.

6) Ocene vladanja i ocene opšteg uspeha predlaže razredni starešina, i razredno veće ih utvrđuje.

Kod jednake podele glasova odlučuje glas predsednika razrednog veća.

§ 31.

Učenik srednje trgovačke škole, koji je u dve uzastopce školske godine imao loše vladanje gubi pravo na dalje školovanje u toj školi, i može se upisati u drugu srednju trgovačku školu samo po dopuštenju Ministarstva trgovine i industrije ili banske uprave.

Učenika koji na kraju prvog polugodišta ima više od polovine nedovoljnih ocena nastavnički savet će udaljiti iz škole, s tim, da u idućoj školskoj godini može ponoviti razred.

Prevođenje učenika

§ 32.

U stariji razred prevode se učenici, koji iz svih predmeta imaju najmanje dovoljnu godišnju ocenu, i oni učenici, koji su iz jednog dobili nedovoljnu ocenu i položili u avgustu mesecu popravni ispit.

Popravni ispiti polažu se na istoj školi, i ne mogu se ponavljati. Razred se može ponoviti samo jedanput.

§ 33.

1) Učenik kome se zbog bolesti, ili drugih opravdanih uzroka, godišnja ocena ne može pouzdano izvesti, podvrgava se u početku juna razrednom ispitu iz svih ili iz onih predmeta iz kojih se ima da utvdi godišnja ocena. Ako je zbog bolesti sprečen da u junu polaže ovaj ispit, i to dokaže lekarskim uverenjem pre početka ispita, direktor škole odlučuje da se takav učenik ispita u avgustu no s tim, da u tome roku ne može polagati popravni ispit. Takav učenik ponavlja razred ako pri ovom polaganju dobije ma i jednu nedovoljnu ocenu, a onaj koji ponavlja razred gubi pravo na dalje školovanje.

2) Učenik, koji se prijavio za popravni ispit, a ovaj izostanak ne može da opravda, smatraće se da nije svršio razred.

3) Učenik, koji u vremenu polaganja ispita lekarskim uverenjem dokaže da nije mogao pristupiti ispitu zbog bolesti u zakazano vreme, može taj ispit polagati najkasnije do 30 septembra, po dopuštenju Ministarstva trgovine i industrije ili banske uprave.

Ispiti

§ 34.

Ispiti mogu biti: rezredni, dopunski, popravni, završni i privatni.

Obavljanje ispita, sem privatnih, redovna je dužnost nastavnika.

Završni ispiti vrše se u junskom roku, kao glavnom, a u septembarskom kao sporednom.

Učenici koji iz opravdanih razloga ne dođu na završni ispit u redovnom roku, polagaće ga u septembarskom roku. Učenici koji u ovom roku, na završnom ispitu, budu odbijeni, polagaće ga u narednom junskom roku.

Završni ispiti u državnim i samoupravnim srednjim trgovačkim školama, kao i u ovakvim školama privrednih korporacija, koje imaju pravo javnosti, vrše se u prisustvu izaslanika Minsitarstva trgovine i industrije, a učenici ovakvih škola, koje nemaju pravo javnosti, polagaće završne ispite na državnoj srednjoj trgovačkoj školi, koju odredi Ministar trgovine i industrije.

Ministar trgovine i industrije propisuje pravilnik o obavljanju ispita, o nagradi izaslanika na završnom ispitu, kao i nagradama za privatne ispite, koje plaćaju učenici.

Đačke knjižice

§ 35.

Po završetku polugodišta učenicima se saopštava uspeh u dačkoj knjižici koju mora imati svaki učenik srednje trgovačke škole.

Oblik i sadržinu dačke knjižice pripisuje Ministar trgovine i industrije.

Svedočanstva i uverenja

§ 36.

Po svršetku školske godine svaki učenik srednje trgovačke škole dobija svedočanstvo o svom uspehu i vladanju u toj školskoj godini.

U opravdanim slučajevima može se, po molbi, u toku školske godine izdati uverenje o školovanju s napomenom, u kome se cilju izdaje.

Svedočanstva i uverenja potpisuju direktor i razredni starešina.

Svedočanstvo o završenom ispitu potpisuju Ministrov izaslanik, kao pretsednik, direktor škole i svi članovi ispitne komisije.

Oblik i sadržinu svedočanstva i uverenja propisuje Ministar trgovine i industrije.

Uverenja se izdaju i isključenim učenicima i onima, koji menjaju zavod.

§ 37.

Duplikat godišnjeg svedočanstva izdaje direktor sam, a duplikat svedočanstva o završnom ispitu izdaje direktor, po nadležnom odobrenju Ministarstva trgovine i industrije ili banske uprave, posle službenog oglašenja poništenja originala u državnim službenim novinama ili službenim novinama nadležne banske uprave.

Za duplikat školskog uverenja svedočanstva i dačke knjižice plaća se, pored državne takse, isti toliki iznos u gotovom novcu za školski fond.

Školski red

§ 38.

O dužnostima učenika, njihovom vladanju, pohađaju škole i školskih vežbanja, učešća u đačkim udruženjima, pravdanju izostanaka, kažnjavanju i ostalom radu i redu u srednjim trgovačkim školama Ministar trgovine i industrije propisuje pravilnik.

§ 39.

Učenika može kazniti nastavnik, razredni starešina, razredno veće, direktor i nastavnički savet.

§ 40.

Učenici se kažnjavaju opomenom, ukorom, udaljenjem i isključenjem.
Učenici se ne smeju kažnjavati telesnim kaznama.

§ 41.

Za velike disciplinske školske presteupe ili učestale manje krivice učenik se može kazniti udaljenjem ili isključenjem.

O udaljenju iz jedne srednje trgovačke škole za jednu školsku godinu, s tim, da učenik može u drugoj srednjoj trgovačkoj školi završiti započetu školsku godinu, odlučuje direktor na predlog razrednog veća.

O isključenju iz jedne srednje trgovačke škole do završetka školovanja, s tim, da učenik može nastaviti započeto školovanje u drugoj srednjoj trgovačkoj školi, odlučuje nastavnički savet. Ova kazna postaje izvršna, kad je odobri u svojoj nadležnosti Ministarstvo trgovine i industrije ili banska uprava.

O isključenju iz svih srednjih trgovačkih škola ili iz svih srednjih stručnih škola u resoru Ministarstva trgovine i industrije odlučuje nastavnički savet sa najmanje 2/3 glasova. Ova kazna postaje izvršna, kada je odobri Ministar trgovine i industrije.

Školski fond i đaćka udruženja

§ 42.

U svakoj srednjoj trgovačkoj školi postoji školski fond, iz čijih će se sredstava pomagati siromašni učenici, nabavljati sredstva za đaćke vežbe, knjige za đaćke knjižice, davati potpore za đaćka putovanja siromašnim učenicima.

Pravila o školskom fondu propisuje Ministar trgovine i industrije.

§ 43.

Učenici srednjih trgovačkih škola mogu obrazovati udruženja u cilju intelektualnog, moralno-estetskog i zdravstvenog usavršavanja, ali nikakva na osnovi plemenskoj i verskoj. Svaka škola može imati samo jedno udruženje sa više sekcija.

Rad ovih udruženja stoji pod stalnim nadzorom školske uprave.

Pravila udruženja odobrava Ministarstvo trgovine i industrije.

§ 44.

U cilju da se učenici priviknu štednji i da im se pruži prilika za praktično primenjivanje stručnog trgovačkog znanja osnovaće se u svakoj trgovačkoj srednjoj školi zajednica za štednju i kredit.

Pravila tih zajednica, na predlog nastavnčkog saveta, odobrava Ministarstvo trgovine i industrije ili banska uprava, kao nadzorna školski vlast.

§ 45.

Osim ovakvih udruženja učenici srednjih trgovačkih škola mogu biti članovi i drugih društava i udruženja, izvan škole, po odobrenju Ministra trgovine i industrije.

Odnos doma i škole

§ 46.

Za postizavanje nastavnog i vašpitanog cilja u srednjim trgovačkim školama ima se razvijati saradnja doma i škole.

Bliže odredbe o uzajamnom odnosu doma i škole propisuje Ministar trgovine i industrije.

Privatni učenici

§ 47.

Polaganje privatnih ispita dopušteno je, uz ostale zakonske uslove, samo u državnim srednjim trgovačkim školama licima starijim od 19 godina:

1) koja su zaposlena u privrednim preduzećima i ustanovama; samo ako su ranije bili redovni učenici koje srednje trgovačke škole, pa su redovno školovanje prekinuli.

2) koja nisu zaposlena u privremenim preduzećima i ustanovama.

§ 48.

Ministarstvo trgovine i industrije ili banska uprava dopuštaće polaganje privatnih ispita iz cele građe samo za jedan razred odjednom u redovnom godišnjem roku, a završni ispit mogu sva lica polagati samo u redovnim rokovima sa redovnim učenicima.

IV DEO**Nastavnici****Drugo osoblje****Vrste, kvalifikacija i dužnosti**

§ 49.

Nastavnici srednjih trgovačkih škola su redovni i honorarni.

Redovni nastavnici su: direktor, profesor i suplent (pripravnik).

Za honorarne nastavnike mogu se, prema potrebi, rešenjem Ministrovim postaviti stručna lica sa honorarom od časa, koji se određuje u rešenju.

§ 50.

U svakoj srednjoj trgovačkoj školi mora biti dovoljan broj kvalifikovanih nastavnika po strukama.

§ 51.

Za direktora može biti postavljen:

1) u državnoj trgovačkoj akademiji:

a) direktor državne dvorazredne trgovačke škole, koji ima položen profesorski ispit i najmanje 18 godina državne, prvenstveno nastavničke službe, zajedno sa godinama koje je proveo kao direktor trgovačke škole; a uz to se odlikovao nastavnim i vaspitnim radom;

b) profesor srednje trgovačke škole sa položenim profesorskim ispitom, koji ima najmanje 16 godina državne, prvenstveno nastavničke službe, od kojih najmanje 6 godina u srednjoj trgovačkoj školi, a uz to se odlikovao nastavnim i vaspitnim radom i bio dve godine vršilac direktorske dužnosti.

2) u državnoj dvorazrednoj trgovačkoj školi:

Profesor srednje trgovačke škole, koji ima položen profesorski ispit i najmanje 10 godina državne, prvenstveno nastavničke službe, od kojih najmanje 6 godina u srednjoj trgovačkoj školi, a osim toga bio 2 godine vršilac direktorske dužnosti.

Kao nastavničke godine u srednjoj trgovačkoj školi računaju se i godine provedene u nastavnoj administrativnoj službi resora Ministarstva trgovine i industrije.

§ 52.

Profesorom srednje trgovačke škole može postati suplent srednje škole ili srednje trgovačke škole koji ima položen profesorski ispit i 3 godine nastavničke službe.

Profesorski je ispit stručni državni ispit. On se polaže pred komisijom koju odredi Ministar trgovine i industrije. Pravila o profesorskom ispitu propisuje Ministar trgovine i industrije. Ovaj ispit može polagati suplent, koji je najmanje 2 godine radio u školi.

§ 53.

Suplentom srednje trgovačke škole može postati lice sa položenim diplomskim ispitom filozofskog ili tehničkog fakulteta, koje urednim dokumentima dokaže da ispunjava uslove zakona o činovnicima.

Suplentom srednje trgovačke škole može postati i lice sa položenim diplomskim ispitom pravnog fakulteta, koje ima i abiturijetski tečaj.

Suplentom za predmete trgovačke struke može postati prvenstveno lice koje osim diplome visoke ekonomsko-komercijalne škole ima najmanje 2 godine prakse u kakvom većem trgovačkom ili industrijskom preduzeću.

§ 54.

Suplent srednje trgovačke škole koji za 5 godina svoje nastavničke službe ne položi profesorski ispit, otpušta se iz državne službe, u koju može biti vraćen tek posle položenog profesorskog ispita.

§ 55.

Redovni nastavnici samoupravnih i od privrednih korporacija izdržavanih srednjih trgovačkih škola moraju imati iste stručne kvalifikacije kao i redovni nastavnici državnih srednjih trgovačkih škola. Izbor ovih redovnih nastavnika u ovim školama vredi, kada ga odobri Ministar trgovine i industrije.

§ 56.

Redovni nastavnik srednje trgovačke škole može po odluci Ministra trgovine i industrije biti dodeljen na rad u Ministarstvo trgovine i industrije ili kod banske uprave.

Vreme, koje je nastavnik proveo na ovom radu, računa se u vreme nastavničke službe.

§ 57.

Direktorske su dužnosti u glavnome:

- 1) da upravlja školom i da pravilnim putem upućuje obrazovanje i vaspitanje omladine u svojoj školi;
- 2) da se stara o tačnom držanju časova i izvođenju programa;
- 3) da što češće pohada časove nastavnika i daje uputstva kako će najuspešnije predavati svoje predmete, a po potrebi da drži i ugledna predavanja iz svoje struke; da, prema izveštajima razrednog veća, kontroliše rad učenika u svim razredima i preduzima potrebne mere za poboljšanje uspeha;
- 4) da nastavnike upozna sa novim pravilima, raspisima, naredbama;
- 5) da novim nastavnicima daje sva potrebna uputstva u pogledu nastave i administracije;
- 6) da saziva sednice nastavničkog saveta i stručne nastavničke konferencije i da njima predsedava; da na tim konferencijama sporazumno sa stručnim nastavnicima određuje nastavni postupak za svaki predmet i razred i utvrđuje opšte merilo za ocenjivanje učenika; da se stara o izvođenju uglednih predavanja i utvrđuje raspored istih, i da po svršenom predavanju održi sa predavačem i nastavnicima, koji su

predavanju prisustvovali, zajedničku konferenciju radi saopštenja i saslušanja eventualnih napomena predavaču;

- 7) da se brine o popunjavanju nastavnčkih mesta svoje škole;
- 8) da naređuje ili vrši zamenu odsutnih i bolesnih nastavnika;
- 9) da određuje razredne starešine, poslovodu, čuvare zbirki i nastavnike koji će prisustvovati sednicama sekcija učeničkog udruženja i dozvoljenih društava;
- 10) da saziva i predsedava sednicama razrednog veća, s tim, da u slučaju njegove sprečenosti predsedava razredni starešina;
- 11) da rukovodi upisivanjem učenika;
- 12) da se stara o izvodenju rasporeda ispita;
- 13) da podnosi, prema nadležnosti, Ministarstvu trgovine i industrije ili banskoj upravi izveštaj o radu i stanju svoje škole po upustvima za sastav polugodišnjeg i godišnjeg izveštaja, koji propisuje Ministar trgovine i industrije;
- 14) da daje ocene o radu i vladanju nastavnika, po pravilima o ocenjivanju;
- 15) da vodi nadzor nad školskom zgradom, učilima i knjižnicama i nastojava da se njima rukuje po pravilima, koje propiše Ministar trgovine i industrije;
- 16) da vodi školsku prepisku, pod svojim potpisom i čuva pečat, službena akta i školske administrativne knjige i
- 17) da upravlja školskom imovinom i da budžetom odobrene sume raspoređuje na određene školske potrebe.

§ 58.

Dužnosti nastavnika su u glavnom:

- 1) da određene predmete predaju po propisnim programima i datim upustvima, da utiču na vaspitanje učenika, da prate savremeno stanje nauke;
- 2) da se prijavljuju za časove i da ih redovno i tačno drže;
- 3) da drže ugledna predavanja po rasporedu koji utvrdi direktor i to: profesori i supleni, sa preko 2 godine službe po jedno predavanje godišnje, a supleni u prvoj i drugoj godini službe svakog polugodišta po jedno. Ovim predavanjima inaju, pored direktora, prisustvovati i svi u to vreme slobodni nastavnici dotične ili srodne struke;
- 4) da svakog časa rade uvek sa celim razredom, služeći se svima nastavnim sredstvima, kojima škola raspolaže; da se drže određenih udžbenika, da se ni u kom slučaju ne služe diktiranjem svoga predmeta, da se interesuju uspehom svojih učenika; da upućuju učenike na koji će način uspešno učiti njihove predmete i da pomažu samostalne radove kod učenika trudeći se da učenici već na samom času predavanja nauče izvestan broj svojih lekcija, da svoja opažanja o svakom učeniku saopštavaju razrednom starešini na sednici razrednog veća;
- 5) da tačno vode propisane dnevnik;
- 6) da prisustvuju svima sednicama nastavnčkog saveta, razrednih veća i konferencijama koje direktor saziva;
- 7) da po naredbi direktorovoj zamenjuju odsutne ili bolesne nastavnike;
- 8) da vrše nadzor nad učenicima po rasporedu koji utvrdi direktor škole, a prema pravilima koje propisuje Ministar trgovine i industrije;
- 9) da izveštavaju u slučaju svoje bolesti ili kakve druge smetnje uvek na vreme direktora o svom izostanku i da izostanak opravdaju;
- 10) da čuvaju poverena učila, knjige i druge stvari, za koje su i materijalno odgovorni, ako je šteta, nastala zbog njihove nemarnosti, komisijski utvrđena;
- 11) da čuvaju sve službene tajne u koje spada i sve ono o čemu se službeno govori na sednicama razrednih veća, nastavnčkog saveta i ispitnih odbora;
- 12) da izvršuju direktorova naređenja i uputstva u pogledu pedagoško-metodskog rada;
- 13) da za prve dve godine suplentske službe pohađaju časove starijih nastavnika svoje struke i
- 14) da vrše i druge naredbe školske vlasti koje su osnovane na zakonu.

§ 59.

Nastavnici srednjih trgovačkih škola imaju ovaj broj časova nedeljno:

- 1) direktori trgovačkih akademija, u slučaju potrebe do 5 časova.
- 2) direktori trgovačkih škola u slučaju potrebe do 8 časova;
- 3) profesori 18 časova; profesori predmeta iz kojih se rade pismeni zadaci, ili za koje se moraju pripremiti eksperimenti, kao i oni koji imaju preko 20 godina nastavnčke službe, mogu imati dva časa manje;
- 4) Supleni za prve dve godine službe 14 časova, a posle kao i profesori.

U slučaju potrebe nastavnik je dužan primiti i veći broj časova i to: supleni najviše 3 časa, a profesori najviše 4 časa nedeljno preko zakonskog maksimuma. Ovi se časovi neće honorisati.

Razredno starešinstvo, rad direktora i rad poslovođe, sem onog iz § 62 neće se honorisati. Neće se honorisati ni rad na ispitima, sem rada na privatnim ispitima.

Otstupanje ispod broja redovnih časova utvrđenih ovim članom može biti samo po odobrenju Ministarstva trgovine i industrije.

§ 60.

Nastavnik, koji za 3 godine uzastopno bude loše ocenjen, staviće se u penziju ili otpustiti od službe resora Ministarstva trgovine i industrije.

§ 61.

Zabranjeno je nastavniku da privatno sprema učenike svoje škole.

§ 62.

Ministar trgovine i industrije propisuje:

- 1) bliže odredbe o radu i dužnostima direktora i nastavnika;
- 2) pravilnik o ocenjivanju direktora i nastavnika.

Školski sekretar i poslovođa

§ 63.

U trgovačkim akademijama koje imaju najmanje osam odeljenja postavlja se za vršenje administrativnih i blagajničkih poslova školski sekretar. Za školskog sekretara može biti postavljen svršeni učenik trgovačke akademije sa položenim završnim ispitom. Postavljanje i dalji odnosi školskog sekretara regulišu se po zakonu o činovnicima. On se raspoređuje od IX do zaključno VI položajne grupe.

U trgovačkim akademijama, koje imaju manje od osam odeljenja, i trgovačkim školama, koje imaju više od šest odeljenja, postavlja, na predlog direktora škole, Ministarstvo trgovine i industrije ili banska uprava jednog od redovnih nastavnika, za poslovođu, koji ima, pored svoje redovne dužnosti, da vrši dužnost školskog sekretara. Visinu honorara određuje pravilnikom Ministar trgovine i industrije u sporazumu s Ministrom finansija.

Školski lekar

§ 64.

Srednje trgovačke škole u mestima gde nema školske poliklinike moraju imati svog honorarnog školskog lekara.

Bliže odredbe o postavljanju, delokrugu rada i visini nagrade za školske lekare određuje Ministar trgovine i industrije u sporazumu s Ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja i Ministrom finansija.

Plate, prinadležnosti i drugi odnosi

§ 65.

Sve prinadležnosti nastavnog osoblja i ostalih državnih službenika određuju se po zakonu o činovnicima.

§ 66.

Ministar trgovine i industrije može, ako direktor škole nije postavljen, odrediti svojom odlukom jednog profesora da, pored svoje redovne dužnosti, zamenjuje direktora, s tim, da mu se broj časova smanji za polovinu od redovnog broja obaveznih časova.

§ 67.

Nastavnik srednje trgovačke škole, koji pređe u drugu struku državne službe, pa se posle vrati u nastavničku službu, neće imati veću platu od one, koju bi imao da je ostao u nastavničkoj službi.

§ 68.

Na sistematizovana činovnička mesta mogu se postaviti kontraktualni činovnici-nastavnici, pod uslovima iz zakona o činovnicima.

§ 69.

U koliko ostali službeni odnosi, prava i dužnosti nastavnika srednjih trgovačkih škola nisu predviđeni ovim zakonom, vrede propisi zakona o činovnicima.

V DEO

Školska uprava

§ 70.

Školsku upravu sačinjavaju direktor, razredne starešine, razredno veće i nastavnički savet.

Direktor

§ 71.

Direktor je starešina škole. On upravlja školom po zakonu, pravilnicima i naredbama Ministarstva trgovine i industrije i banske uprave.

Razredni starešina

§ 72.

Direktor određuje u početku školske godine razredne starešine za svaki razred.

Razredni starešina stara se o učenicima svoga razreda i podnosi izveštaj razrednom veću, nastavničkom savetu ili direktoru.

§ 73.

Ministar trgovine i industrije izdaće bliže odredbe o radu i dužnostima razrednih starešina, razrednog i nastavničkog saveta.

Razredno veće

§ 74.

Razredno veće sastavljaju razredni starešina i svi nastavnici jednog razreda, a predsednik mu je direktor, ili razredni starešina, kao njegov zamenik.

§ 75.

Razredno veće sastaje se u vreme kad nema časova, na poziv direktora ili razrednog starešine.

§ 76.

Sastanci razrednog veća su redovni i vanredni. Redovni sastanci se drže polovinom i krajem svakog polugodišta, a vanredni po potrebi.

§ 77.

Razredno veće na svojim sastancima bavi se, u glavnom, ovim poslovima:

- 1) odlučuje šta će preduzimati za što uspešniju nastavu i bolje vaspitanje učenika svoga razreda;
- 2) utvrđuje način kako bi svi nastavnici u nastavnom i vaspitnom pogledu podjednako postupali prema učenicima i održavali vezu i jedinstvo u celokupnoj nastavi, zajamčujući skladnim radom bolji uspeh;
- 3) utvrđuje raspored školskih pismenih zadataka;
- 4) izriče nad učenicima kazne, prema disciplinskim pravilima, koja propisuje Ministar trgovine i industrije;
- 5) odlučuje o prevodenju učenika u starije razrede, o ponavljanju razreda i o polaganju ispita iz pojedinih predmeta.

§ 78.

Godišnju ocenu daje predmetni nastavnik ne izvodeći je aritmetički iz polugodišnjih ocena. Utvrđivanje godišnje ocene vrše: predmetni nastavnik, razredni starešina i direktor. U slučaju da njihova ocena nije jednoglasna, godišnju ocenu utvrđuje razredno veće. Ako su glasovi podeljeni podjednako, odlučuje glas predmetnog nastavnika.

§ 79.

Razredno veće donosi odluke većinom glasova. Ako bi se glasovi jednako podelili, odlučuje glas predsednikov, u svima slučajevima, osim slučaja iz § 78 ovog zakona.

Ako se koji član razrednog veća ne bi složio s odlukom veća, može odmah uneti u zapisnik svoje odvojeno mišljenje.

Razredni starešina izveštava direktora, sprečenog da predsedava sednicama, o radu sastanka.

Nastavnički savet

§ 80.

Nastavnički savet sastavljaju direktor i redovni nastavnici, a u naročitim slučajevima i školski lekar.

Po potrebi, a po direktorovu pozivu, sednicama nastavničkog saveta mogu prisustvovati i honorarni nastavnici.

§ 81.

Nastavnički savet sastaje se na poziv direktora, u vreme kad nema časova. Direktor je dužan sazivati nastavnički savet najmanje tri puta u polugodištu.

§ 82.

Sednicama Nastavničkog saveta predsedava direktor ili, ako je sprečen, najstariji po rangi profesor.

§ 83.

Nastavnički savet odlučuje apsolutnom većinom prisutnih članova, osim u slučaju § 41 stav IV; ako bi se glasovi jednako podelili odlučuje glas direktora ili člana koji predsedava.

Zapisnike Nastavničkog saveta potpisuje direktor i svi nastavnici koji su bili na sednici, a direktor objavljuje i izvršuje odluke istog.

Ako direktor smatra da je kakva odluka protivna zakonskom propisu, ili ako on smatra da nije umerena, on će je, pre izvršenja, dostaviti Ministarstvu trgovine i industrije, da ono o njoj odluči. U slučaju da se koji član Nastavničkog saveta ne složi sa odlukom savetskom, može upisati u zapisnik na samom sastanku svoje odvojeno mišljenje.

§ 84.

Dužnosti Nastavničkog saveta su u glavnom:

- 1) da, po direktorovu predlogu, raspoređuje predmete na nastavnike prema njihovim strukama;
- 2) da na kraju svakog polugodišta sasluša izveštaj razrednih starešina o stanju i napredovanju učenika njihovih razreda i da utvrdi mere za popravlanje i vaspitanje;

- 3) da utvrđuje raspored predmeta, predmete na dane i časove, kao i raspored ispita;
- 4) da odlučuje o većim učeničkim ekskurzijama;
- 5) da izriče nad učenicima kazne po odredbama ovog zakona;
- 6) da odlučuje o nabavljanju knjiga i učila;
- 7) da se dogovara o potrebnim izmenama u školskim pravilima i u svemu što bi moglo služiti unapređenju nastave i vaspitanja u školi, podnoseći u tome cilju predlog Ministarstvu trgovine i industrije.

Ostale administrativne odredbe

§ 85.

Svaka državna srednja trgovačka škola ima svoj pečat sa državnim grbom, svoju arhivu i svoje administrativne knjige, po pravilima koje izda Ministar trgovine i industrije.

§ 86.

U početku školske godine određuje direktor knjižničare za nastavničku i đачku knjižnicu i postavlja čuvare zbirki. Oni su dužni da čuvaju i rukuju poverenim im predmetima i da vode u redu inventare, po pravilima koje propisuje Ministar trgovine i industrije.

VI DEO

Trgovački tečajevi

§ 87.

Trgovački tečajevi mogu biti: abiturijentski tečajevi, trgovački dnevni tečajevi i trgovački večernji tečajevi.

Abiturijentski tečajevi daju abiturijentima srednjih i stručnih škola potrebnu trgovačku spremu, kao dopunu njihova obrazovanja, a dnevni i večernji tečajevi daju polaznicima osnovno znanje za obavljanje pomoćnih trgovačkih manipulativnih poslova.

§ 88.

Trgovačke tečajeve mogu otvoriti i izdržavati o svom trošku ili o trošku polaznika: samoupravna tela, trgovačke korporacije i privatna lica koja imaju stručnu spremu.

Odobrenje za otvaranje trgovačkih tečajeva daje u svojoj nadležnosti Ministarstvo trgovine i industrije ili banska uprava.

Odobrenje izdato jednom licu ne može se prenositi na drugo lice.

§ 89.

Nastavu u trgovačkim tečajevima mogu vršiti samo stručno kvalifikovana lica; nastavni plan i program za trgovačke tečajeve propisuje pravilnikom Ministar trgovine i industrije.

VII DEO

Prelazna naređenja

§ 90.

Dosadašnje privatne trgovačke škole moraju u roku od mesec dana, po stupanju na snagu ovog zakona, zatražiti odobrenje Ministra trgovine i industrije. U slučaju dobivenog odobrenja, privatna škola se mora od početka naredne školske godine preudeliti saobrazno odredbama ovoga zakona. U protivnom slučaju, kao i u slučaju netraženja odobrenja, škola se ima zatvoriti.

Održavanje dosadašnjih trgovačkih tečajeva važiće i po stupanju na snagu ovog zakona, uz uslov, da se u roku od tri meseca preudese saobrazno propisu § 89 ovog zakona.

§ 91.

Predmetni učitelji, koji su se zatekli u tome zvanju ostaju i dalje u nastavničkoj službi sa dosadašnjim zvanjem.

§ 92.

Sve odredbe ovog zakona u pogledu školskog rada primenjivaće se od početka školske 1932/33 godine.

§ 93.

Ovaj zakon stupa na snagu kad ga Kralj potpiše i kad se objavi u „Službenim novinama“. Otada prestaju važiti sve zakonske odredbe, koje su protivne ovome zakonu.

17 februara 1932 godine

Beograd

Sekretar,
Ante Kovač

Pretsednik
Narodne skupštine,
Dr. K. Kumanudi

Narodna Skupština

Kraljevine Jugoslavije

Br. 4834

19 febtuara 1932 god.
u Beogradu

Gospodine pretsedniče,

Čast mi je izvestiti Vas, da je Narodna skupština na svom X redovnom sastanku, održanom 18 februara 1932 godine, konačno usvojila predlog zakona o pomorsko-trgovačkim akademijama, podnet joj od strane Gospodina Ministra trgovine i industrije na osnovi ovlašćenja datog mu Ukazom Nj. V. Kralja I br. 2316/o od 29 januara 1932 god.

Izveštavajući Vas o prednjem meni je čast, Gospodine Pretsedniče, u smislu čl. 64 Ustava i § 66 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini, dostaviti Vam definitivan tekst ovoga zakonskog predloga onako, kako je usvojen u Narodnoj skupštini, kao i jedan primerak izveštaja odbora za proučavanje ovoga zakonskog predloga.

Original Ukaza o ovlašćenju za podnošenje Narodnom pretstavništvu ovoga zakonskog predloga dostavljen Vam je mojim pismom broj 3559 od 18 februara tek. god. uz predlog zakona o srednjim trgovačkim školama.

Ovaj zakonski predlog pretresen je u Narodnoj skupštini po redovnom postupku.

Izvolite primiti, Gospodine Pretsedniče, i ovom prilikom uverenje o mom osobitom poštovanju.

Pretsednik Narodne skupštine

D-r. K. Kumanudi s. r.

Gospodinu

Dr. ANTE PAVELIĆU,
pretsedniku Senata

Beograd

Narodna Skupština
Kraljevine Jugoslavije

sazvana ukazom od 23 septembra 1931 godine u vanredan saziv za 7 decembar 1931 godine na svom X. redovnom sastanku, održanom 18 februara 1932 godine u Beogradu, rešila je:

Predlog zakona

o Pomorsko-Trgovačkim Akademijama

koji glasi:

· I D E O

Opšte odredbe

§ 1.

Zadatak je pomorsko-trgovačkih akademija, da uz opšte obrazovanje u duhu jugoslovenskog narodnog i državnog jedinstva pruže učenicima i stručnu teorijsku i praktičnu spremu za zvanja u trgovačkoj mornarici i lučkoj službi.

§ 2.

Pomorsko-trgovačke akademije stoje pod vrhovnim nadzorom Ministra trgovine i industrije, a pod neposrednim nadzorom bana.

§ 3.

Pomorsko-trgovačke akademije sa završnim ispitom imaju rang pune srednje škole (gimnazije, realke, realne gimnazije) sa višim tečajnim ispitom.

§ 4.

Osnivanje, premeštanje i ukidanje pomorsko-trgovačkih akademija vrši se Kraljevim Ukazom na predlog Ministra trgovine i industrije.

U ukinutoj pomorsko-trgovačkoj akademiji razredi se postepeno ukidaju.

§ 5.

Svaka pomorsko-trgovačka akademija mora da ima zgradu, koja odgovara školskim potrebama i higijenskim zahtevima.

Zemljište za podizanje školske zgrade dužna je dati opština. Ako opština nema potrebnog zemljišta može ga otkupiti po zakonu o eksproprijaciji.

Troškove oko podizanja, prepravljjanja i održavanja zgrada, kao i troškove za ogrev, osvetljenje i vodu, snosi banovina.

Redovne opravke zgrada vrše se za vreme velikog školskog odmora.

Školska zgrada mora imati stan za služitelja.

Po odredbama o podizanju zgrada može se postupiti, kad se dobije potreban kredit i odobrenje od nadležnih organa.

II DEO

Nastava

§ 6.

Nastava u pomorsko-trgovačkim akademijama traje četiri godine.

§ 7.

Ministar trgovine i industrije propisuje nastavni plan, program i metoda uputstva za izvođenje nastave u pojedinim predmetima po saslušanju Saveta za profesionalnu nastavu.

Jednom utvrđeni nastavni plan i program ne može se menjati za učenike koji su po njemu započeli rad.

§ 8.

Učenici će se teorijski i praktično upućivati i u vojnom pomorstvu.

Obim nastave u tom predmetu propisaće Ministar trgovine i industrije u sporazumu s Ministrom vojske i mornarice.

§ 9.

U pomorsko-trgovačkim akademijama mogu se upotrebljavati samo udžbenici koje odobri Ministar trgovine i industrije.

§ 10.

Svaka pomorsko-trgovačka akademija osim školskog nameštaja, zbirki, učila, knjižnice za učenike mora imati svoje čamce za vežbanje u veslanju i jedrenju, i svoj parni ili motorni čamac za obuku. Za druge potrebe praktične nastave pomorsko-trgovačke akademije imaju zajednički državni školski brod.

III DEO

Državni školski brod i školska putovanja

§ 11.

Školski brod registrovan je u luci Bakar.

Kada se školski brod ne nalazi na plovidbi, boraviće, po potrebi, i u drugim lukama gde se nalaze akademije, a trajanje boravka određuje Ministar trgovine i industrije.

§ 12.

Zapovednik školskog broda zapoveada njime i samostalno vodi administrativne poslove. On je odgovoran za brod i plovidbu.

Zapovedništvo školskog broda ima svoj pečat s državnim grbom i svoju arhivu. Zapovednik školskog broda prima i otprema samostalno sva službena akta.

§ 13.

Svaka pomorsko-trgovačka akademija vrši godišnje po jedno školsko putovanje, prvenstveno po Jadranskom ili Sredozemnom moru.

Red putovanja za pojedine škole menja se ciklički.

Direktori pomorsko-trgovačkih akademija, u sporazumu sa zapovednikom školskog broda, sastavljaju, svaki za svoju školu, pravac i program školskog putovanja i šalju ga na odobrenje Ministru trgovine i industrije.

§ 14.

Direktori pomorsko-trgovačkih akademija predlažu, svaki za svoju školu, Ministru: 2 stručna nastavnika, jednog nastavnika ekonoma i lekara, koji će sudelovati pri školskom putovanju.

Osim brodskeg personala, određenih nastavnika, učenika i lekara, niko se ne može pridružiti školskom putovanju bez naročito odobrenja Ministarstva trgovine i industrije.

§ 15.

Direktor pomorsko-trgovačke akademije je vođa školskog putovanja. On upravlja celokupnim nastavnim radom za vreme putovanja, sastavlja raspored rada i vežbanja za vreme plovidbe i raspored razgledanja za vreme boravka u lukama.

Zapovednik školskog broda izvršuje odredbe direktora, izdate radi uspešnog izvođenja nastavnog programa za vreme plovidbe.

§ 16.

Cilj je školskog putovanja, da učenici, pod vodstvom direktora i stručnih nastavnika, a uz pomoć zapovednika, časnika i mornarskog osoblja školskog broda, steknu iskustvo u plovidbi na moru i u pomorstvu uopšte.

Pri ovim putovanjima učenici pomorsko-trgovačkih akademija se upoznavaju sa svim važnijim lukama, prvenstveno Jadranskog i Sredozemnog mora, i sa uređenjem, saobraćaja i trgovačkim prilikama u tim lukama.

§ 17.

Putovanja na školskom brodu sastavni su deo nastave, i abavezna su za sve učenike I—III razreda akademije.

Učenici koji pri godišnjem oecnjivanju padnu na godinu dana neće te školske godine poći na školsko putovanje.

§ 18.

Pre polaska na putovanja učenici se imaju lekarski pregledati i kalemiti (cepiti) protiv zaraznih bolesti, po potrebi i nahodanju školskog lekara.

§ 19.

Za vreme plovidbe svi učesnici putovanja dobijaju besplatno hranu.

Hrana mora biti zdrava, dobra i dovoljna.

Ministar trgovine i industrije propisuje pravilnik o ishrani, a u sporazumu s Ministrom finansija, izuzetno od propisa zakona o Državnom računovodstvu, Pravilnik o osiguravanju snabdevanja školskog broda i vršenju nabavke hrane za vreme plovidbe u domaćim i stranim lukama.

§ 20.

Učenici primaju na upotrebu po: 2 plava (radna) i dva bela (svečana) odela, a prema potrebi i jedno sukneno mornarsko odelo.

§ 21.

Pre polaska direktor pomorsko-trgovačke akademije objasniće učenicima cilj i koristi putovanja i disciplinska pravila za školska putovanja.

Ova pravila propisuje Ministar trgovine i industrije.

§ 22.

Nastavno i stalno brodsko osoblje, kao i školski lekar, primaju za vreme plovidbe paušalnu naknadu po pravilniku, koju propisuje Ministar trgovine i industrije u sporazumu s Ministrom finansija. Istim Pravilnikom određuje se i paušalna naknada za sve one organe inspekcije, koje Ministar trgovine i industrije uputi na putovanje školskim brodom. Ove paušalne naknade padaju na teret kredita odobrenih za plovidbu.

§ 23.

Ministar trgovine i industrije se stara da se svake godine u državnom budžetu osigraju dovoljne sume za izdržavanje, osiguranja, pribor školskog broda i za izvršenje plovidbe za sve pomorske akademije, a propisuje u sporazumu s Ministrom finansija Pravilnik o obračunu utrošenih kredita za školski brod i izvršenje plovidbe.

IV DEO

Učenici

Školska godina

§ 24.

Školska godina počinje 6 septembra, a završava se zaključno 5 septembra naredne godine.

Od 1 do 5 septembra zaključno drže se dopunski i popravni ispiti.

Upis se vrši 6, 7 i 8 septembra.

Predavanja počinju 10 septembra.

Školski rad se završava: za učenike prva tri razreda posle naučnog putovanja školskim brodom, a za učenike IV razreda 15 maja.

Završni ispiti se drže od 15 do 20 maja.

Školska putovanja vrše se za vreme od 21 maja do 31 avgusta i traju po 30 dana. Ostalo vreme je veliki školski odmor.

Bliže odredbe o tome, u koje dane škola neće raditi u toku školske godine zbog praznika i narodnih svetkovina, propisuje Ministar trgovine i industrije.

§ 25.

Naknadni upis može dozvoliti direktor škole samo u izuzetnim i opravdanim slučajevima do 20 septembra, a Banska uprava najdalje do 10 oktobra.

Posle toga roka ne može se ni jedan učenik više upisati.

§ 26.

Školska godina deli se u dva polugodišta: prvo polugodište, od početka školske godine do 22 decembra, i drugo polugodište od 23 decembra do završetka predavanja.

§ 27.

Na kraju školske godine uprava akademije dužna je da štampa godišnji školski izveštaj po upustvima, koje propiše Ministar trgovine i industrije.

§ 28.

U pomorsko-trgovačke akademije primaju se učenici, koji su sa uspehom svršili najmanje četiri razreda gimnazije, realke ili realne gimnazije, sa položenim nižim tečajnim ispitom, ili građanske škole, sa položenim završnim ispitom, pod uslovom:

- 1) da su telesno zdravi, da imaju dobar vid i sluh i da raspoznaju sve boje, što se ustanovljava lekarskim pregledom pri prijemu;
- 2) da nisu stariji od 18 godina, što se dokazuje krštenicom (rodnim listom) i
- 3) da su državljani Kraljevine Jugoslavije.

U prvi razred može se primiti najviše 30 učenika.

§ 29.

Strani državljani mogu se upisati samo na dopuštenje Ministarstva trgovine i industrije, ako ispunjavaju uslove tačke 1 i 2 iz § 28 ovog zakona i polaže dopunski ispit iz srpsko-hrvatskog jezika i matematike u opsegu nastavnog gradiva niže gimnazije.

§ 30.

Učenici pomorsko-trgovačkih akademija mogu biti samo redovni učenici. Privatnih učenika u pomorsko-trgovačkim akademijama nema, niti se u njima može polagati privatni ispit.

Učenici koji su izgubili pravo na redovno školovanje u srednjoj školi ne mogu se upisati u pomorsko-trgovačke akademije kao redovni učenici.

§ 31.

Kod pomorsko-trgovačke akademije u Bakru postoji brodstrojarski oteak u koji se primaju prvenstveno učenici koji su svršili mašinsko-bravarski oteak, stručne zanatske ili obrtne škole kao i oni učenici koji ispunjavaju uslove za prijem u pomorsku akademiju (§ 28).

Ispitivanje, ocenjivanje i prevođenje učenika

§ 32.

U svakom polugodištu svi učenici koji se ocenjuju moraju iz nastavnog gradiva svakog predmeta biti dovoljno i svestrano ispitani.

§ 33.

Ministar trgovine i industrije izdaje pravila o ispitivanju učenika pomorsko-trgovačkih akademija i utvrđivanju njihova uspeha.

§ 34.

Posle prvog polugodišta, po odluci Nastavničkog saveta, a na predlog razrednog veća, mogu se udaljiti iz škole oni učenici, za koje razredno veće nađe da neće moći s uspehom završiti taj razred. Takvi učenici ne mogu u toj školskoj godini preći u drugu pomorsko-trgovačku akademiju, ali mogu ponoviti razred.

§ 35.

Za ocenjivanje učeničkog uspeha i vladanja ima 5 ocena: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

Ocene vladanja su: primerno (5), vrlo dobro (4), dobro (3) i loše (2).

Mornarska sposobnost ocenjuje se sa četiri ocene i to: odličan (5), vrlo dobra (4), dobra (3) i slaba (2).

§ 36.

U stariji razred prevode se učenici koji iz svih predmeta imaju najmanje dovoljnu godišnju ocenu i oni učenici koji su iz jednog predmeta dobili nedovoljnu ocenu, ali su položili u septembru popravni ispit.

Popravni ispiti polažu se na istoj školi i nemogu se ponavljati. Razred se može ponoviti samo jedanput.

§ 37.

Prevođenje učenika u starije razrede utvrđuje Nastavnički savet.

§ 38.

Učenik jedne pomorsko-trgovačke akademije koji za dve uzastopne godine dobije lošu ocenu iz vladanja gubi pravo na školovanje u njoj za jednu školsku godinu, ali se može upisati u drugu akademiju, po dopuštenju nadležne banske uprave.

§ 39.

Posle svršenog školovanja učenici polažu završni ispit.
Pravilnik o završnom ispitu propisuje Ministar trgovine i industrije.

Đačke knjižice

§ 40.

Po svršetku polugodišta učenicima se saopštava uspeh u đačkoj knjižici, koju mora imati svaki učenik pomorsko-trgovačke akademije.

Oblik i sadržinu đačke knjižice propisuje Ministar trgovine i industrije.

Svedočanstva i uverenja

§ 41.

Po svršetku školske godine svaki učenik dobija svedočanstvo o uspehu u pojedinim naučnim predmetima, mornarskoj sposobnosti i vladanju.

U opravdanim slučajevima može se, po molbi, u toku školske godine izdati uverenje o školovanju s napomenom, u kome se cilju izdaje.

Ako učenik napušta školu u toku školske godine, izdaje mu se uverenje, dokle je u školi bio i kakve je ocene imao.

Svedočanstva i uverenja potpisuju direktor i razredni starešina.

Svedočanstvo o završnom ispitu potpisuju: Ministrov izaslanik, kao predsednik, direktor škole i svi članovi ispitne komisije.

Svedočanstvo o završnom ispitu izdaje se odmah po završetku ispita.

Oblik i sadržinu svedočanstva i uverenja propisuje Ministar trgovine i industrije.

§ 42.

Duplikat godišnjeg svedočanstva izdaje direktor. Duplikat svedočanstva o završnom ispitu izdaje direktor po odobrenju banske uprave posle službenog oglašenog poništenja originala u „Službenim novinama“ nadležne banske uprave.

Za ovaj duplikat plaća se pored državne takse, isti toliki iznos u gotovom novcu i za školski fond.

Školski red

§ 43.

Ministar trgovine i industrije propisuje Pravilnik o vladanju učenika u školi i van nje, o pohađanju škole, o pravdanju izostanaka i o načinu kažnjavanja učenika.

§ 44.

Učenika može kazniti: nastavnik, razredni starešina, razredno veće, direktor i Nastavnički savet.

§ 45.

Učenici se kažnjavaju: opomenom, ukorom, udaljenjem i isključenjem.

Učenici se ne smeju kažnjavati telesnim kaznama.

§ 46.

Za velike disciplinske školske prestupe ili učestale manje krivice učenik se može kazniti udaljenjem ili isključenjem.

O udaljenju iz jedne pomorsko-trgovačke akademije na jednu školsku godinu, s tim, da učenik može u drugoj pomorsko-trgovačkoj akademiji završiti započetu školsku godinu, odlučuje direktor na predlog razrednog veća.

O isključenju iz jedne pomorsko-trgovačke akademije do svršetka školovanja, s tim da učenik može nastaviti započeto školovanje u drugoj pomorsko-trgovačkoj akademiji, odlučuje Nastavnički savet.

Ova kazna postaje izvršna kad je odobri banska uprava.

O isključenju iz svih pomorsko-trgovačkih akademija ili iz svih srednjih stručnih škola u resoru Ministarstva trgovine i industrije odlučuje Nastavnički savet sa najmanje 2/3 glasova. Ova kazna postaje izvršna kad je odobri Ministar trgovine i industrije.

Produženje školovanja u drugoj pomorsko-trgovačkoj akademiji se vrši bez obzira na broj učenika.

Školski fond i đačka udruženja

§ 47.

Radi pomaganja siromašnih učenika postoji u svakoj pomorsko-trgovačkoj akademiji školski fond, iz čijih će se sredstava pomagati siromašni učenici, nabavljati sredstva za đačke vežbe, učila, knjige za đačke knjižnice i drugo, kao i davati potpore za đačka putovanja siromašnim učenicima.

Pravila o školskom fondu propisuje Ministar trgovine i industrije.

§ 48.

Učenici pomorsko-trgovačkih akademija mogu obrazovati dačka udruženja samo za intelektualno, moralno, estetsko i zdravstveno usavršavanje, ali nikako na osnovi plemenjskoj ili verskoj. Rad ovih udruženja stoji pod stalnim nadzorom školske uprave.

Pravila udruženja odobravaju nadležne banske uprave prema upustvima koja propiše Ministar trgovine i industrije.

U kojim društvima i udruženjima izvan škole mogu učenici sudjelovati, odobriće Ministar trgovine i industrije.

§ 49.

U cilju da se učenici priviknu štednji i da im se pruži prilika za praktično primenjivanje stručnog trgovačkog znanja osnovaće se u svakoj pomorsko-trgovačkoj akademiji zajednica za štednju i kredit.

Pravila tih zajednica, na predlog Nastavničkog saveta, odobrava nadležna Banska uprava kao nadzorna školska vlast.

V DEO

Nastavnici i drugo osoblje**Vrste, kvalifikacije i dužnosti**

§ 50.

Nastavnici pomorsko-trgovačkih akademija mogu biti redovni i honorarni.

Redovni su nastavnici: direktor, profesor, suplent (pripravnik) i učitelj za mornarski rad.

Honorarni nastavnici se postavljaju rešenjem Ministrovim za vreme trajanja potrebe. Oni moraju imati iste kvalifikacije kao i redovni nastavnici, a dobijaju ili stalni mesečni honorar ili honorar od stvarno održanog časa.

§ 51.

Direktorom pomorsko-trgovačke akademije može da postane profesor pomorsko-trgovačke akademije sa najmanje 18 godina priznate državne službe prvenstveno nautičke struke, od kojih bar šest poslednjih godina na pomorskoj akademiji.

§ 52.

Profesorom pomorsko-trgovačke akademije postaje suplent posle položenog profesorskog ispita, kad ispuni tri godine državne nastavničke službe.

Profesorski je ispit stručni državni ispit. On se polaže pred komisijom koju odredi Ministar trgovine i industrije.

Pravila o polaganju profesorskog ispita propisuje Ministar trgovine i industrije, po saslušanju saveta za profesionalnu nastavu.

Ovaj ispit može polagati suplent, koji je najmanje dve godine radio u školi.

§ 53.

Za suplenta može biti postavljeno lice, koje je položilo ispit zrelosti u srednjoj školi i diplomski ispit na filozofskom ili tehničkom fakultetu.

Za predmete nautičko-pomorske struke mogu biti postavljeni kapetani duge plovidbe i viši rezervni ili penzionisani oficiri Kraljevske mornarice, ako posle dvogodišnjih univerzitetskih nauka polože stručni ispit, o čemu će doneti pravila Ministar trgovine i industrije. Posle dve godine nastavničke službe oni mogu polagati profesorski ispit i po položenom ovom ispitu stiču prava profesora pomorsko-trgovačkih akademija, kad navrše tri godine državne nastavničke službe (§ 52). Tim licima može Ministar trgovine i industrije, po povoljnom mišljenju saveta za profesionalnu nastavu, priznati za penziju i napredovanje prilikom postavljanja za profesora najviše 5 godina službe provedenih u svojstvu poručnika i kapetana duge plovidbe.

§ 54.

Suplent koji ne položi profesorski ispit za 5 godina službe od postavljenja otpušta se iz nastavničke službe, u koju može biti vraćen tek posle položenog profesorskog ispita.

§ 55.

Učiteljem za mornarski rad može postati lice, koje je svršilo pomorsku podoficirsku školu i koje je plovilo najmanje 4 godine sa ratnim brodovima, ili brodovima velike obalne ili duge plovidbe u svojstvu vođe palube izuzetno od §§ 12 i 59 Zakona o činovnicima.

§ 56.

Direktorove su dužnosti u glavnom:

1) da upravlja školom i da pravilnim putem upućuje obrazovanje i vaspitanje omladine u svojoj školi;

2) da se stara o tačnom držanju časova i izvodenju programa;

3) da što češće pohađa časove nastavnika i daje uputstva kako će najuspešnije predavati svoje predmete, a po potrebi da drži i ugledna predavanja iz svoje struke; da prema izveštajima razrednog veća kontroljiše rad učenika u svima razredima i preduzima potrebne mere za poboljšanje uspeha;

- 4) da nastavnike upoznaje sa novim pravilima, raspisima, naredbama;
- 5) da novim nastavnicima daje sva potrebna uputstva u pogledu nastave i administracije;
- 6) da saziva sednice Nastavničkog saveta i stručne nastavničke konferencije i da njima predsedava; da na tim konferencijama, sporazumno sa stručnim nastavnicima, određuje nastavni postupak za svaki predmet i razred i utvrđuje opšte merilo za ocenjivanje učenika; da se stara o izvođenju uglednih predavanja i utvrđuje raspored istih; i da po svršenom predavanju održi sa predavačem i nastavnicima, koji su predavanju prisustvali, zajedničku konferenciju radi saopštenja i saslušanja eventualnih napomena predavaču;
- 7) da se brine o popunjavanju nastavničkih mesta svoje škole;
- 8) da naređuje ili vrši zamenu odsutnih i bolesnih nastavnika;
- 9) da određuje razredne starešine, poslovodu, čuvare zbirki i nastavnike, koji će prisustvovali sednicama učeničkih udruženja i dozvoljenih društava;
- 10) da saziva i predsedava sednicama razrednog veća s tim, da u slučaju njegove sprečenosti predsedava razredni starešina;
- 11) da rukovodi upisivanjem učenika;
- 12) da se stara o izvođenju rasporeda ispita;
- 13) da po svršetku prvog polugodišta i posle izvršenog školskog putovanja podnosi banskoj upravi izveštaj o radu i stanju u svojoj školi po upustvima za sastav izveštaja, koja propisuje Ministar trgovine i industrije;
- 14) da daje ocene o radu i vladanju nastavnika, po pravilima o ocenjivanju;
- 15) da vodi nadzor nad školskom zgradom učilima, knjižicama i lađama i da nastojava da se njima rukuje po pravilima, koja propiše Ministar trgovine i industrije;
- 16) da vodi školsku prepisku pod svojim potpisom i čuva pečat, službena akta i školske administrativne knjige;
- 17) da upravlja školskom imovinom i da budžetom odobrene sume raspoređuje na određene školske potrebe;
- 18) da vodi ekspediciju za vreme školskog putovanja nastojavajući da se putovanje što većma iskoristi u cilju praktičnog i stručnog obrazovanja učenika.

§ 57.

Dužnosti nastavnika su u glavnom:

- 1) da određene predmete predaju po propisanim programima i datim upustvima, da utiču na vaipitanje učenika, da prate savremeno stanje nauke;
- 2) da se pripravljaју za časove i da ih redovno i tačno drže;
- 3) da svakoga časa rade uvek sa celim razredom, služeći se svim nastavnim sredstvima kojima škola raspolaze; da se drže određenih udžbenika; da se ne služe diktiranjem svoga predmeta, da se interesuju uspehom učenika; da upućuju učenike na koji će način uspešno učiti njihove predmete i da pomažu samostalno radove kod učenika, trudeći se da učenici već na samom času predavanja nauče lekciju; da svoja opažanja o svakom učeniku saopštavaju razrednom starešini na sednici razrednog veća;
- 4) da tačno vode propisne dnevnikе;
- 5) da prisustvuju svima sednicama nastavničkog saveta, razrednih veća i konferencija, koje direktor saziva;
- 6) da po naredbi direktorovoj zamenjuju odsutne ili bolesne nastavnike;
- 7) da vrše nadzor nad učenicima po rasporedu koji utvrdi direktor škole, a prema pravilima koja propisuje Ministar trgovine i industrije;
- 8) da izveštavaju u slučaju svoje bolesti ili kakve druge smetnje uvek na vreme direktora o svom izostanku i da izostanak opravdaju;
- 9) da čuvaju poverena učila, knjige i drugestvari, za koje su i materijalno odgovorni, ako je šteta nastala zbog njihove nemarnosti, komisijski utvrđena;
- 10) da čuvaju sve službene tajne, u koje spada i sve ono o čemu se službeno govori na sednicama razrednih veća, nastavničkog saveta i ispitnih odbora;
- 11) da izvršuju direktorova naređenja i uputstva i u pogledu pedagoškog-metodskog rada;
- 12) da za prve dve godine suplentske službe pohađaju časove starijih nastavnika svoje struke; i
- 13) da vrše i druge naredbe školske vlasti, koje su osnovane na zakonu.

§ 58.

Nastavnici imaju ovaj broj časova nedeljno:

- 1) direktori, u slučaju potrebe, do 5 časova;
- 2) profesori naučnih predmeta 18 časova; profesori predmeta iz kojih se rade pismeni zadaci ili za koje se moraju pripremiti eksperimenti, kao i oni koji imaju preko 20 godina nastavničke službe mogu imati dva časa manje;
- 3) suplent za prve dve godine službe 14 časova, a posle kao i profesori;
- 4) učitelji za mornarski rad 22 časa.

U slučaju potrebe nastavnik je dužan primiti i veći broj časova i to: suplenti najviše 3 časa, a profesori i učitelji najviše 4 časa nedeljno preko zakonskog maksimuma. Ovi se časovi neće honorisati.

Razredno starešinstvo, rad direktora i rad poslovođe, sem onog iz § 63, ne može se honorisati niti računati u redovne časove. Isto tako se neće honorisati ispiti, predviđeni po odredbama ovog zakona, koje nastavnici vrše po svojoj službenoj dužnosti.

§ 59.

Nastavnik koji za 3 godine uzastopno bude loše ocenjen, staviće se u penziju ili otpustiti iz službe resora Ministarstva trgovine i industrije.

§ 60.

Zabranjeno je nastavniku da privatno sprema učenike svoje škole.

§ 61.

Za strojarski osek pomorsko-trgovačke akademije u Bakru važe propisi zakona o srednjim tehničkim i muškim zanatskim školama.

§ 62.

Ministar trgovine i industrije propisuje:

- 1) bliže odredbe o radu i dužnostima direktara i nastavnika;
- 2) pravilnik o ocenjivanju direktora i nastavnika.

Školski poslovođa i sekretar

§ 63.

U početku školske godine, na predlog direktora akademije, određuje Ban jednog od redovnih nastavnika, za poslovođu, koji ima da vrši dužnost školskog sekretara i da vodi zapisnik na sednicama nastavničkog saveta.

Honorar poslovođi određuje Ministar trgovine i industrije pravilnikom u sporazumu s Ministrom finansija.

§ 64.

Pomorsko-trgovačka akademija u Bakru sa brođostrojarskim otkom ima svog školskog sekretara za vršenje administrativnih i blagajničkih poslova.

Za školskog sekretara može biti postavljeno lice sa položenim završnim ispitom trgovačke akademije. Postavljenje i odnosi ovog sekretara regulišu se po zakonu o činovnicima. On se raspoređuje od IX do zaključno VI položajne grupe.

Školski lekar

§ 65.

Svaka pomorsko-trgovačka akademija ima svog honorarnog školskog lekara, koji je ujedno i nastavnik higijene.

Bliže odredbe o dužnostima njegovim propisuje Ministar trgovine i industrije u sporazumu s Ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja i Ministrom finansija.

Plate, prinadležnosti i drugi odnosi

§ 66.

Sve prinadležnosti nastavnog osoblja i ostalih državnih službenika određuju se po Zakonu o činovnicima.

§ 67.

Ministar trgovine i industrije može, ako direktor škole nije postavljen, odrediti svojom odlukom jednog profesora da pored svoje redovne dužnosti vrši dužnost direktora, s tim, da mu se broj časova smanji za polovinu od redovnog broja obaveznih časova.

§ 68.

Nastavnik pomorsko-trgovačke akademije, koji pređe u drugu struku državne službe, pa se posle vrati u nastavničku službu, neće imati veću platu od one, koju bi imao da je ostao u nastavničkoj službi.

§ 69.

Na sistematizovana činovnička mesta mogu se postavljati kontraktualni činovnici-nastavnici pod uslovima iz zakona o činovnicima.

§ 70.

U koliko ostali službeni odnosi, prava i dužnosti nastavnika pomorsko-trgovačkih akademija i osoblja školskog broda nisu predviđeni ovim zakonom vrede propisi Zakona o činovnicima.

VI DEO

Školska uprava

§ 71.

Školsku upravu sačinjavaju direktor, razredne starešine, razredno veće i nastavnički savet.

Direktor

§ 72.

Direktor je starešina škole. On upravlja školom po zakonu, pravilnicima i naredbama Ministarstva trgovine i industrije i banske uprave.

Razredni starešina

§ 73.

Direktor određuje u početku školske godine razredne starešine za svaki razred. Razredni starešina stara se o učenicima svoga razreda i podnosi izveštaje razrednom veću, nastavničkom savetu ili direktoru.

§ 74.

Ministar trgovine i industrije izdaće bliže odredbe o radu i dužnostima razrednog veća, nastavničkog saveta i razrednih starešina.

Razredno veće

§ 75.

Razredno veće sastavljaju razredni starešina i svi nastavnici jednog razreda, a predsednik mu je direktor ili razredni starešina kao njegov zamenik.

§ 76.

Razredno veće sastaje se u vreme kad nema časova na poziv direktora ili razrednog starešine.

§ 77.

Sastanci razrednog veća su redovni i vanredni. Redovni sastanci se drže polovinom i krajem svakog polugodišta, a vanredni po potrebi.

§ 78.

Razredno veće na svojim sastancima bavi se ovim poslovima u glavnom:

- 1) odlučuje šta će preduzimati za što uspešniju nastavu i što bolje vaspitanje učenika svoga razreda;
- 2) utvrđuje način kako bi svi nastavnici u nastavnom i vaspitnom pogledu podjednako postupali prema učenicima i održali vezu i jedinstvo u celokupnoj nastavi, zajemčavajući skladnim radom bolji uspeh;
- 3) utvrđuje raspored školskih pismenih zadataka;
- 4) utvrđuje vladanje učenika na kraju polugodišta i krajem školske godine;
- 5) izriče nad učenicima kazne prema disciplinskim pravilima, koja propisuje Ministar trgovine i industrije.

§ 79.

Godišnju ocenu daje predmetni nastavnik, ali utvrđivanje godišnje ocene vrše: predmetni nastavnik, razredni starešina i direktor. U slučaju njihova neslaganja, godišnju ocenu utvrđuje razredno veće. U slučaju da njihova ocena nije jednoglasna, odlučuje glas predmetnog nastavnika.

§ 80.

Razredno veće donosi odluku većinom glasova. Ako bi se glasovi jednako podelili, odlučuje glas predsednika u svim slučajevima, osim slučaja iz § 79 ovog zakona.

Razredni starešina izveštava direktora, kad je on sprečen da predsedava sednicama, o radu sastanka.

Nastavnički savet

§ 81.

Nastavnički savet sastavljaju direktor i svi redovni nastavnici, a u naročitim slučajevima i školski lekar.

Po potrebi, a po direktorovu pozivu sednicama nastavničkog saveta mogu prisustvovati i honorarni nastavnici.

§ 82.

Nastavnički savet sastaje se na poziv direktora u vreme kad nema časova. Direktor je dužan sazivati Nastavnički savet najmanje tri putu u polugodištu.

§ 83.

Sednicama Nastavničkog saveta predsedava direktor ili, ako je on sprečen, najstariji po rangu profesor.

Sednicama Nastavničkog saveta predsedava direktor ili, ako je on sprečen, najstariji po rangu profesor.

§ 84.

Nastavnički svet odlučuje apsolutnom većinom glasova (osim u slučaju predviđenom u § 46 ovog zakona), ako bi se glasovi jednako podelili, odlučuje glas predsednika.

Odluke nastavničkog saveta potpisuje pretsednik i svi nastavnici, a direktor ih objavljuje i izvršuje.

Ako direktor smatra da je kakva odluka protivna zakonskim propisima, ili ako on smatra da nije umerena, on će je, pre izvršenja, dostaviti Ministarstvu trgovine i industrije, da ono o njoj odluči. U slučaju da se koji član Nastavničkog saveta ne složi sa odlukom savetskom, može upisati u zapisnik na samom sastanku svoje odvojeno mišljenje.

§ 85.

Dužnosti su Nastavničkog saveta u glavnom:

- 1) da po direktorovu predlogu raspoređuje predmete na nastavnike prema njihovim strukama;
- 2) da na kraju svakog polugodišta sasluša izveštaj razrednih starešina o stanju i napredovanju učenika njihovih razreda i da utvrdi mere za popravljjanje i vaspitanje;
- 3) da utvrđuje raspored predmeta na dane i časove kao i raspored ispita;
- 4) da odlučuje o većim učeničkim ekskurzijama;
- 5) da donosi odluke o slučajevima iz §§ 34 i 37;
- 6) da izriče učenicima kazne po odredbama ovog zakona (46 tač. 2 i 3);
- 7) da odlučuje o nabavljanju knjiga i učila;
- 8) da se dogovara o potrebnim izmenama u školskim pravilima i o svemu što bi moglo služiti unapređenju nastave i vaspitanja u školi, podnoseći predloge Ministarstvu trgovine i industrije.

Ostali administrativni propisi

§ 86.

U početku školske godine određuje direktor knjižničare za nastavničku i dačku knjižnicu i postavlja čuvare zbirke. Oni su dužni da čuvaju i rukuju poverenim im objektima i da vode u redu inventar po pravilima, koja će propisati Ministar trgovine i industrije.

§ 87.

Svaka pomorsko-trgovačka akademija ima svoj pečat sa državnim grbom, i svoju arhivu i svoje administrativne knjige po pravilima koja izda Ministar trgovine i industrije.

VII DEO

Osoblje školskog broda

§ 88.

Školski brod ima svoje redovno i povremeno brodsko osoblje.

U redovno osoblje spadaju: zapovednik, prvi časnik, prvi strojar (mašinista), radio telegrafista, vođa palube, tri mornara, jedan ložac i jedan služitelj (sobar).

Ostalo brodsko osoblje je povremeno, a prima ga zapovednik broda samo za vreme plovidbe po Pravilniku o poverenom osoblju, koji propisuje Ministar trgovine i industrije.

§ 89.

Zapovednikom može postati kapetan duge plovidbe, kvalifikovan za parobrode i jedrenjake, koji je svršio pomorsku akademiju i plovio u svojstvu kapetana na brodovima velike obalne ili duge plovidbe najmanje 15 godina, od kojih bar 5 godina u svojstvu zapovednika.

On se postavlja izuzetno od §§ 12 i 59 Zakona o činovnicima, i to konkursom, a raspoređuje se u VI i V položajnu grupu, a priznaće mu se za penziju i napredovanje najviše 10 godina provedenih u svojstvu kapetana velike obalne ili duge plovidbe.

Ovo priznanje ne važi ako mu prestane služba u resoru Ministarstva trgovine i industrije, pre nego što navrší efektivnih 10 godina službe.

§ 90.

Prvim časnikom može postati kapetan duge plovidbe, kvalifikovan za parobrode i jedrenjake koji je svršio pomorsku akademiju i plovio najmanje 10 godina u svojstvu kapetana na brodovima velike obalne ili duge plovidbe.

On se postavlja izuzetno od §§ 12 i 59 Zakona o činovnicima i to konkursom, a raspoređuje u VII i VI položajnu grupu, a priznaće mu se za penziju i napredovanje najviše 8 godina provedenih u svojstvu kapetana velike obalne ili duge plovidbe.

Ovo priznavanje ne važi ako mu prestane služba u resoru Ministarstva trgovine i industrije pre nego što navrší efektivnih 10 godina službe.

§ 91.

Prvim stolarom (mašinistom) može postati kvalifikovan brodski strojar I klase, koji je svršio brodstrojarski ili mašinski osek srednje tehničke škole ili istovetan osek Pomorsko-trgovačke akademije u Bakru, a bar 5 godina plovio u svojstvu strojara I klase.

On se postavlja izuzetno od §§ 12 i 59 Zakona o činovnicima, i to konkursom, a raspoređuje u VIII, VII i VI položajnu grupu, a priznaće mu se za penziju i napredovanje najviše 8 godina provedenih u svojstvu strojara I klase.

§ 92.

Radio telegrafista može postati kvalifikovani radio telegrafista I klase.

On se postavlja izuzetno od §§ 12 i 59 Zakona o činovnicima, i to na predlog zapovednika školskog broda, a raspoređuje u 10—7 položajnu grupu, a priznaće mu se za penziju i napredovanje najviše 5 godina, koje je proveo u zvanju radio-telegrafiste I klase.

§ 93.

Vodom palube može postati mornar, koji je plovio najmanje 10 godina, a od toga bar 2 godine u svojstvu vode palube, a ima najmanje 2 godine plovidbe na jedrenjacima velike obalne ili duge plovidbe.

On se postavlja izuzetno od §§ 12 i 59 Zakona o činovnicima, i to na predlog zapovednika broda i raspoređuje u 10—7 položajnu grupu, a priznaće mu se za penziju i napredovanje najviše 5 godina koje je proveo u zvanju vode palube.

§ 94.

Za mornare mogu biti postavljena ona lica, koja su plovila u svojstvu krmilara najmanje 5 godina, od toga bar 1 godinu na jedrenjacima, a nisu stariji od 40 godina.

Oni se postavljaju na predlog zapovednika školskog broda i raspoređuju u grupama zvaničnika, a priznaće im se za penziju i napredovanje najviše 5 godina mornarske službe.

§ 95.

Ložačem može postati kvalifikovani ložač, koji nije stariji od 40 godina.

On se postavlja na predlog zapovednika školskog broda i raspoređuje u grupama zvaničnika, a priznaće mu se za penziju i napredovanje najviše 5 godina ložačke službe.

§ 96.

Brodskog služitelja (sobara) predlaže zapovednik školskog broda. On se raspoređuje u grupama služitelja.

§ 97.

Redovno brodsko osoblje (§§ 90—97) za prve dve godine službovanja na brodu je privremeno, i može se udaljiti iz službe.

§ 98.

Za osoblje školskog broda vrede odredbe Zakona o činovnicima, u koliko nisu ovim zakonom izmenjene i dopunjene.

VIII DEO

Prelazna naređenja

§ 99.

Predmetni učitelji, koji su na dan obnarodovanja ovog Zakona zatečeni u tom zvanju, ostaju i dalje u nastavničkoj službi s dosadašnjim zvanjem.

§ 100.

Privremeni predmetni učitelji, koji se zateknu na takvom položaju, mogu ostati na tom položaju, s tim, da najdalje za jednu godinu dana po stupanju na snagu ovoga Zakona, dopune svoje kvalifikacije po njegovim odredbama. U protivnom slučaju ne mogu duže ostati u nastavničkoj službi.

§ 101.

Kvalifikacije nastavnika predmeta nautičko-pomorske struke, koji su postavljeni do stupanja na snagu ovog Zakona, izjednačuju se kvalifikacijama iz § 53 istog, a u godine njihove nastavničke službe računaju se i za napredovanje sve vreme, koje su proveli na pomorskim školama i akademijama.

§ 102.

Kad stupi na snagu ovaj Zakon mogu se prevesti:

- a) Za zapovednika školskog broda IV položajne grupe I stepena sadašnji — profesor vršilac dužnosti zapovednika školskog broda VI položajne grupe II stepena;
- b) Za prvog časnika u VII položajnoj grupi sadašnji honorarni prvi časnik, priznajući mu za penziju vreme koje je proveo na školskom brodu;
- v) Za prvog strojara u VII položajnoj grupi sadašnji vršilac dužnosti prvog strojara;
- g) Za vođu palube u zvanju zvaničnika sadašnji vršilac dužnosti vode palube, priznavajući mu za penziju vreme koje je proveo na školskom brodu;
- d) Za mornare sadašnja tri starija brodska mornara po godinama mornarske službe, priznavajući im za penziju vreme koje su proveli na školskom brodu.
- d) Za ložača sadašnji ložač školskog broda priznajući mu za penziju vreme koje je proveo na školskom brodu;
- e) Za brodskog služitelja (sobara) sadašnji brodski služitelj priznavajući mu za penziju vreme koje je proveo na školskom brodu.

§ 103.

Prevođenje osoblja školskog broda vrši se rešenjem Ministra trgovine i industrije.

§ 104.

Sve odredbe ovog zakona o školskom radu primenjivaće se od početka školske 1932/33 godine.

§ 105.

Ovaj zakon stupa na snagu kad ga Kralj potpiše i kad se objavi u „Službenim novinama“. Od tada prestaju važiti sve zakonske odredbe, koje se protive ovom zakonu.

18 februara 1932 godine
Beograd

Sekretar,
Ante Kovač, s. r.

Pretsednik Narodne skupštine,
Dr. K. Kumanudi, s. r.

Pretsednik **Dr. Ante Pavelić**: S odobrenjem Senata, izabraćemo u narednoj sednici jedan naročiti Odbor za obe ove zakonske osnove. Je li Senat sporazuman s tim? (Složan odziv: Jeste!) — Pošto je Senat sporazuman, to ćemo tako i postupiti. Molim g. sekretara za dalja saopštenja.

Sekretar **Milan Popović** (Čita): Senator g. Milan Simonović izveštava: da je podneo g. Ministru trgovine i industrije ostavku na članstvo u Upravnom Odboru Državne hipotekarne banke.

Pretsednik **Dr. Ante Pavelić**: Ova se ostavka prima na znanje. —

Gospodo senatori, sad sam baš primio pismo senatora g. Asima Alibegovića, kojim moli za šest dana odsustva. — Odobrava li Senat ovo odsustvo? (Odobrava) — Objavljujem da je senatoru g. Alibegoviću odobreno šestodnevno odsustvo. —

Sad, izvolite čuti izveštaj o konstituisanju odbora.

Sekretar **Milan Popović** (Čita): Odbor za proučavanje zakonskog predloga o Privrednom veću izveštava da se konstituisao i izabrao za predsednika g. Vladu Mitrovića, za potpredsednika g. Atanasija Šolu i za sekretara g. Milutina Dragovića, senatore.

Pretsednik **Dr. Ante Pavelić**: Ovaj izveštaj o konstituisanju odbora prima se na znanje. Molim g. sekretara da pročita molbe, žalbe i rezolucije.

Sekretar **Milan Popović** Saopštava molbe, žalbe i rezolucije: Dobrotvornog društva Sv. Vinka u Beogradu; Advokatske komore u Ljubljani; Josipa Rešetara, savetnika u penziji; Taška Janekovića; Južno-Slovenskog pevačkog saveza; Vlade Savića i drugova iz

Sremske Kamenice; Saveza autobuskih preduzeća; Udruženja državnih penzionera iz Sarajeva; Dr. Kalmana Guči; Ignjata Vodopivca iz Zagreba; Poljoprivrednog udruženja za banat i Pravnog fakulteta u Subotici.

Pretsednik **Dr. Ante Pavelić**: Sve saopštene molbe, žalbe i rezolucije, s odobrenjem Senata uputiće se Odboru za molbe i žalbe. Prelazimo, gospodo, na dnevni red. Na dnevnom je redu izveštaj odbora o predlogu zakona o Privredno veću.

Pošto će o tom zakonskom predlogu biti duža rasprava, a Senat mora službeno da sudeluje na komemorativnoj sednici opštine beogradske koja se održava povodom 200 godišnjice Džordža Vašingtona, ja predlažem da zbog toga i u počast uspomeni toga slavnog američkog sina zaključimo današnju sednicu i odgodimo raspravu o zakonskom predlogu o Privrednom veću za narednu sednicu, koju bih zakazao za sutra u 10 časova. Prima li Senat ovaj predlog? (Prima) Objavljujem da je primljeno.

Prema tome, zaključujem današnju sednicu, a narednu uričem za sutra, u 10 časova pre podne, s ovim dnevnim redom:

1.) Izbor odbora za proučavanje predloga zakona o srednjim trgovačkim školama i predloga zakona o pomorsko-trgovačkim akademijama;

2.) Pretres izveštaja odbora za proučavanje zakonskog predloga o Privrednom veću.

Prima li Senat predloženi dnevni red? (Prima). Objavljujem da je primljeno.

Molim gospodu senatore da i oni u što većem broju prisustvuju komemorativnoj sednici, koja se priređuje u čast Džordža Vašingtona.

Sednica je zaključena u 10.15 časova.